

Jesus kommer - men ikke i morgen!

Et kald til uspoleret forventning

af **Jesper Veiby**

Artiklen må frit videreformidles,
blot det sker uforandret.

jesper@veiby.dk

www.jesperveiby.dk

Dette er en tekst, jeg ikke har ønsket at skrive. Emnet er omgæret af så meget hype, at jeg helst ville undgå at blive associeret med det.

Jeg må også indrømme, at jeg hverken før eller nu har været fan af vidtløftige spekulationer, selvom jeg naturligvis er bekendt med, at der er givet forskellige bud og kender hovedtrækkene i disse. Mange er i tidens løb blevet ledt vild, fordi de tog sig tid til at lytte til noget, de ikke burde have lyttet til, og som de i stedet burde have afvist umiddelbart.

Sagen er desværre den, at der i kirken har været et marked for spekulationer om Jesu genkomst, hvor adskillige bøgere har set dagens lys. Forfatterne har kunnet grine hele vejen til banken, mens kirken har spildt formuer på falske forudsigelser. Penge, som kunne være brugt på sund og bibelsk undervisning eller til at støtte mission og evangelisation.

Af samme grund har jeg valgt at lægge denne artikel på nettet til gratis download. Jeg vil ikke tjene penge på dette emne.

Det er værd at huske, at sund fornuft og gedigen bibellæsning kan gå hånd i hånd med Åndens kraft, såvel som med begejstring, iver og radikalitet.

På intet område er dette vigtigere end hvad angår endetiden og Jesu genkomst.

1. To dele forvirring, én del usund fascination og en knivspids hype

Ved en konference, jeg deltog i, proklamerede gæstetaleren en smule kontroversielt: "Jesus kommer ikke igen i din levetid".¹

Min første reaktion var at tænke: "Det kan du da ikke vide noget om!"

Herefter fortsatte taleren med sin pointe, nemlig at kirken på grund af en forventning om Jesus snarlige genkomst nu i mange generationer havde opmuntret sine unge til ikke at tage en uddannelse og sine medlemmer til ikke at tænke langsigtet.

Jeg ved ikke, om han virkelig mente, at Jesus ikke ville komme så snart, eller om han sagde det for at bevise sin pointe. Det tankevækkende er, at vi i kirken som oftest tilgiver den, som hævder, at Jesus kommer snart, men som tager fejl, mens vi møder det modsatte synspunkt med større mistænksomhed - selvom det historisk set har været det rigtige. Hvis nogen blandt de første pinsevenner havde sagt, at "Jesus kommer ikke igen de første 100 år", ville det

jo faktisk have vist sig at være sandt, og måske noget godt ville være kommet ud af, at det var blevet sagt?

1.2.

I det hele taget er der en del selvmodsigelser og tankeorsk på området. Jeg husker et møde, jeg deltog i som ny kristen for en del år siden. Temaet var at have sin sag i orden med Gud, og talerens røde tråd var, at "Hvis Jesus kom i morgen, er du så klar til at møde ham?" Bagefter gik mødelederen op og takkede for prædiken. En måneds tid senere, eller deromkring, var der i den samme kirke et møde med en anden taler, og her var temaet mission. Talerens røde tråd var her, at "Jesus kan ikke komme igen, før vi har gjort vores del og forkyndt evangeliet for alle folkeslagene." Bagefter gik samme mødeleder op og takkede for prædiken.

Jeg har ofte tænkt på, om jeg var den eneste, der opdagede denne mangel på sammenhæng?

Hvis Jesus ikke kan komme igen, før vi har forkyndt evangeliet for alle folkeslag, så kan han selvfølgelig heller ikke komme i morgen, og så er det første eksempel egentlig meningsløst. Jeg anerkender, at vi alle bør leve sådan, at vi til enhver tid er klar til at møde Jesus, hvis vi f.eks. dør uventet og pludseligt. Men så bør man anvende sådanne eksempler og ikke eksemplet med genkomsten.

Pointen er, at den, som mener, evangeliet først skal forkyndes for alle folkeslagene, naturligvis ikke kan bruge tanken om, at Jesus kan komme når som helst, som et eksempel. Omvendt må den, som mener, at Jesus kan komme når som helst, jo mene, at vi ikke behøver drive mission med det i tanke at gøre Jesu genkomst mulig, og burde ryste på hovedet, når dette anvendes som argument.

Man kan uden vanskelighed finde en del tilsvarende eksempler på, at kristne har synspunkter, der gensidigt udelukker hinanden.

Nogle mener, at Antikrist først vil træde ind på scenen, efter at kirken er borttrykket, og at dyrets mærke og hvad dertil hører, derfor hører den tid til. Andre mener, at vi som kristne skal være på vagt overfor dyrets mærke og til sin tid være villige til at betale prisen for at nægte at tage det på sig. Nogle mener, at det jødiske tempel i Jerusalem vil blive genopbygget, fordi de mener, Bibelen taler om et tempel på tempelpladsen, når den beskriver

samme. Nemlig at tilhørerne ikke ville komme til at opleve Jesu genkomst og derfor ikke skulle bekymre sig om emnet.

¹ Jeg husker ikke præcist, om der blev sagt "din levetid", "de næste 100 år" eller noget andet nærliggende, men pointen var den

begivenhederne i endetiden. Andre mener, at templet ikke vil blive genopbygget, og at teksterne omkring dette skal forstås billedligt. Nogle hævder, at Jesus vil komme igen præcist 2000 år efter sin død og opstandelse. Andre kristne er uenige i dette.

Nogle af alle disse synspunkter kan måske være rigtige, men indlysende ikke dem alle.

Hvis man mener, at evangeliet skal forkyndes for alle folkeslag, før Jesus kommer igen, burde man derfor protestere, når nogen hævder, at Jesu komme er snart forestående, mens missionsbefalingen langt fra er udført. Hvis man mener, at Jesus kommer igen 2000 år efter sin opstandelse, burde man betragte det som noget vås, hvis nogen hævder et andet tidspunkt; endsigse hvis man havde levet for f.eks. 100 år siden og havde hørt udsagn om, at Jesus kom snart. I stedet burde man have hævdet, at der var længe til, fordi dette jo stod i Bibelen.

Hvis templet først skal genopbygges, Antikrist fremstå eller et nyt romerrige opstå, burde man protestere, når nogen siger, at Jesu komme er nært forestående, og disse ting endnu ikke er sket. Omvendt, hvis man mener, at Jesu komme er nært forestående og afhænger af helt andre ting, så burde man tage til genmæle, når det forkyndes af nogle, at endetidens begivenheder først omfatter Antikrists komme eller et nyt romerrige.

Nogle af de forkyndere, som underviser om dette emne, er måske konsekvente modstandere af andre og modstridende synspunkter. Men der er en pinlig forvirring i kirken i almindelighed, og hos nogle kristne i særdeleshed, som efterspørger ethvert bud på Jesu genkomst, uanset om det måtte være i total modstrid med, hvad de ellers mener eller hævder, at Bibelen lærer.

Før man begiver sig af med at studere konkrete profetier eller et tema som endetiden, så er det på sin plads at gøre sig klart, hvilke rammer, Skriften udstikker, og derefter holde sig indenfor disse. For ikke at tale om, hvilke profetier, der er i Skriften, og hvad der skal til, for at de er opfyldt.

1.3.

Det er selvsagt muligt at undervise sobert og grundlæggende om endetiden.² Men nogle kristne er desværre en dårlig kopi af Da Vinci mysteriet. De opfører sig som hovedpersonen Robert Langdon, der via

skjulte budskaber, hentydninger og antydninger, komplicerede regnestykker og videre i samme dur stykker en konklusion sammen. Som om Bibelens virkelige sandheder og røde tråd ikke skal findes i den sammenhængende undervisning og i de gentagne og tydelige eksempler, men derimod i isolerede ord, der pludselig tillægges ekstraordinær vægt, eller i udvalgte symboler og formuleringer, der bruges som nøgle til at tolke resten af Bibelen eller aktuelle begivenheder.

Siden "sola scriptura" princippet blev slået fast under reformationen, har det altid været god skik at lade skriftsteder forklare skriftsteder, samt at lade uklare, dunkle eller usikre skriftsteder forklare ved hjælp af tydelige og klare skriftsteder.

En påstand om, at bestemte passager skal tillægges særlig betydning, blot fordi den enkelte mener at kunne bedømme dem som særligt vigtige eller føler, at Gud overfor ham har understreget betydningen af disse, ender let som dårlig bibelfortolkning. Hvis det eneste argument er, at Gud "profetisk" har åbenbaret vigtigheden af givne skriftsteder i forhold til andre, fører det reelt kirken tilbage til middelalderen. Dengang kunne menigmand heller ikke efterprøve kirkens lære, fordi kirkens mænd og institutioner hævdede at have en nøgle til at forstå Skriften, som ikke kunne efterprøves ved hjælp af Skriften selv.

1.4.

En god ven bemærkede, at på internationale konferencer optager bøger om endetiden hyldemeter efter hyldemeter, mens bøger om f.eks. discipelskab er få og sparsomme - og i øvrigt ikke tildeles deres egen sektion. Hans forklaring var, at discipelskab er forpligtende, mens intellektuelle spekulationer er ganske uforpligtende. En alternativ forklaring kunne være, at intellektuelle spekulationer rent faktisk appellerer til vores kød. Paulus taler i hvert fald om, at der findes spekulationer, som ikke gavner evangeliet, og som reelt blot er tom snak,³ og gnostikerne var kendt for deres "kundskab",⁴ altså eksklusive viden, som ifølge Paulus opblæser frem for at opbygge.⁵ Samme princip kan observeres i forbindelse med spekulationer omkring endetiden, om end indholdet her er et andet. Faktum er, at det kan være en behagelig, men kødelig følelse at vide noget

² Nu afdøde Stig Ahrensbach var et glimrende eksempel.

³ 1.Tim.1,4-6

⁴ Som i 1.Tim.6,20

⁵ Jvnf. 1.Kor.8,1

spektakulært, som andre ikke ved, frem for "banale" sandheder om kristenlivet eller den personlige erfaring af brudthed og discipelskab, som sjældent kan udstilles for andre på samme måde som ens intellektuelle viden.

Nu er dette ikke et salighedsspørgsmål. Den, som måtte mene, at Jesus ikke kommer lige med det samme, vil naturligvis blive taget med, hvis han uventet kom tidligere, for det er ikke vores viden om Jesu genkomst, der frelser os, men vores tro. Omvendt så vil den, som håber og tror, at Jesus kommer snart, naturligvis komme til himlen, når han dør, selv hvis han tilbragte et helt liv i forgæves venten.

Man kan også godt være en oprigtig og brændende kristen, alt imens man har en forkert teologi om Jesu genkomst eller en overspændt forventning til samme. Det har historien set mange eksempler på. Men det ændrer ikke på, at synet på Jesu genkomst kan være enten rigtigt eller forkert, sundt eller usundt, og at det i sidstnævnte tilfælde kan forhindre os i at bære frugt og gøre Guds vilje.

2. Klogere end Jesus og mere insider end apostlene?

Det er ikke kun nutidens kristne, som til tider er ivrige efter at vide, hvornår Jesus kommer igen. I Apostlenes Gerninger læser vi om disciplene, som gerne ville have at vide af Jesus, om "det er nu, du vil genoprette riget for Israel?"⁶

Man fornemmer, at de i længere tid har brændt inde med spørgsmålet og måske har diskuteret det indbyrdes. Eftersom Jesus var hos dem, spørger de selvfølgelig ikke "Er det nu, du kommer igen?", men indholdet angår det samme: Er det nu, du genopretter alt det, som skal genoprettes? Er det nu, profeterne om det kommende messias-rige går i opfyldelse?

Jesus svarer, som vi ved, at "Det er ikke jeres sag at kende tider eller timer, som Faderen har fastsat af egen magt. Men I skal få kraft, når Helligånden kommer over jer, og I skal være mine vidner både i Jerusalem og i hele Judæa og Samaria og lige til jordens ende."⁷

Endnu tydeligere sprogligt er det i den gamle, autoriserede oversættelse, hvor samme passage er gengivet som "Det tilkommer ikke jer at kende tider eller timer, som Faderen har fastsat af egen magt".⁸

Det er værd at hæfte sig ved svaret. Jesus siger ikke, "Nej, ikke i jeres levetid, men når Helligånden kommer, skal I få kraft..." Der ville næppe ske noget ved at sige sådan. De ville have fået deres svar, og det ville ikke have vildledt nogen efterfølgende kristen at kende svaret, for det kender vi jo allerede.

Det er, som om Jesus slet ikke vil svare på spørgsmålet, men i stedet drejer samtalen over på det, disciplene i stedet burde fokusere på. Med en omskrivning siger han i realiteten:

"Det kommer ikke jer ved. Koncentrer om at forkynde evangeliet, når Helligånden kommer."

Når Jesus tillige siger, at "det tilkommer ikke jer at vide" eller "det er ikke jeres sag", samt at det spørgsmål og det tidspunkt er noget, som alene Faderen afgør, så viser det også, at disciplene i deres nysgerrighed har overskredet grænsen til det, som kun Gud ved. De er slet ikke berettiget til at vide det, fordi de er mennesker og ikke Gud.

Hvis det ikke tilkommer apostlene at vide det, så tilkommer det nok heller ikke os. Faktisk er det svært at forstå, hvordan nogen mener at være i en position, hvor Gud ville give dem svar på noget, han ikke ville svare apostlene på. Eller hvordan nogen mener at kunne regne noget ud, som Gud tydeligvis ikke ønsker, vi skal vide, og end ikke mener, vi er berettiget til at vide - og som han derfor må formodes at kunne holde skjult for os. Der trækkes nogle helt fundamentale præmisser op her, som det er vigtigt at bide mærke i.

Det faktum, at noget er umuligt, har ganske vist aldrig forhindret folk i at forsøge. Utallige har i tidens løb forsøgt at konstruere en såkaldt "perpetuum mobile", en evighedsmaskine, selvom det bevisligt er fysisk umuligt. Velsagtens bør man ikke være overrasket over, at enkelte på samme måde kaster sig over opgaver, der af Gud er erklæret umulige. Det ændrer bare ikke på, at det er bortkastet tid, som burde være brugt mere fornuftigt.

Det umulige i opgaven trækkes endnu skarpere op af Jesus, da han taler om, at "den dag eller time er der ingen, der kender, hverken englene i himlene eller Sønnen, men alene Faderen".⁹

Her berører Jesus dybe aspekter af sin relation til Faderen, som det næppe er muligt for os fuldt ud at se ind i. De fleste mener, at dette er en begrænsning, Jesus var underlagt i sin inkarnation, dvs. på jorden,

⁶ Apg.1,6

⁷ Apg.1,7-8

⁸ Apg.1,7-8 gl. aut. oversættelse

⁹ Matt.24,36

hvor han jo uden at aflægge sin guddommelighed lagde sin almagt og tilsyneladende dele af sin alviden til side.

Det ændrer dog ikke på, at Jesus i det mindste her på jorden ikke vidste dette, selvom han var Guds Søn og stærkere udrustet af Helligånden end nogen anden, både før og siden. Ligesom englene, der må formodes at være en del mere intelligente end os og uforstyrret af kødelig forvirring, heller ikke ved det.

Det er dristige ord, og hvis de ikke ligefrem stod i Bibelen, ville vi måske endog afvise dem. Men det rejser spørgsmålet: Kan vi vide mere end Jesus? Og hvis vi kan, på hvilke præmisser?

2.2.

Det forekommer indlysende, at man ikke kan vide noget om Jesu genkomst, som Jesus ikke vidste, baseret på profetisk gave og profetisk åbenbaring. Jesus underviste om de sidste tider, og ligeledes gør Paulus, men noget præcist tidspunkt gives ikke, så hvordan skulle vi kunne komme tættere på. Har nogen en større profetisk salvelse end Jesus? Er nogen mere fortrolige med Faderen end Jesus selv? Det ville være en meget dristig påstand, og hvis nogen kaldte den blasfemisk, ville jeg ikke protestere alt for højt.

I det lys er det ikke betryggende, når man oplever folk argumentere med, at "der er også mange profetiske tjenester, som mener, at Jesus kommer snart..." Her skylder man en god forklaring på, hvordan de kan vide noget, Jesus ikke kunne, og hvorfor Gud betror sig til dem, men ikke til sin Søn.

Man kan heller ikke bedømme det på basis af almen viden eller viden om Bibelen. Jesus kendte Bibelen bedre end nogen af os, og såvel Jesus som englene må antages at kende verden omkring os bedre, end vi gør. Hvis Jesus ikke kunne regne et tidspunkt ud på basis af det, han vidste, så er der næppe basis for, at vi kan.

Det eneste, vi i et vist omfang kan, er at genkende de profetiske forudsigelser, som er i Bibelen, og ad den vej få et fingerpeg om, hvor mange af disse, der er gået i opfyldelse, og hvor mange der evt. mangler at blive opfyldt. Her tænker jeg f.eks. på forudsigelsen af, at evangeliet skal forkyndes for alle folkeslag, forudsigelser om hungersnød, naturkatastrofer, kærlighed der bliver kold, fremkomsten af forførelse, samt adskillige andre forudsigelser om

de sidste tider, eller hvad der skal ske inden da. Samt de forudsigelser, som allerede er gået (delvist) i opfyldelse, som f.eks. jødernes tilbagevenden til Israel.

Nogle hæfter sig fejlagtigt ved ordet "dag eller time", som om dette viser, at det kun er det præcise tidspunkt, som er ukendt, men ikke den omtrentlige tid, f.eks. årstal eller tilsvarende. Dette er en klar fejl-læsning, som går glip af Jesu pointe, ligesom den førnævnte passage fra Apostlenes Gerninger jo helt generelt afviser vores adgang til at vide noget herom. Det er klart, at den, som lever under Antikrists styre i de allersidste tider, nok vil kunne have en mere præcis fornemmelse af Guds timing, men pointen er netop, at en sådan fornemmelse alene kan bygge på opfyldelsen af ende-tidens begivenheder og hverken på profetisk salvelse eller på tydning af (skjulte) budskaber i Bibelen.

Der er i det hele taget væsentlig forskel på at henvise til en skabelon, som er givet til hele kirken, og som hele kirken kan efterprøve,¹⁰ og så til at henvise til profetiske ord, som alene den enkelte mener at have fået eller at have fået lys over. Og når Bibelen rummer en sådan skabelon, i det mindste i skitseret form, så må al yderligere viden og konkret bedømmelse naturligvis holde sig inden for denne. Det er derfor både sundt og nødvendigt, at man først sikrer sig, at man har en god forståelse af skabelonen og af de generelle rammer, før man begiver sig ud i konkrete overvejelser.

3. Hellere i morgen end i overmorgen, men måske først om 1000 år?

Et væsentligt problem for os er Bibelens tidsbegreb, som vi ofte misforstår.

Jesus siger i afslutningen af Åbenbaringen i Åb.22,20 såvel som i sendebrevene i Åb.3,11, at "jeg kommer snart...", og dette blev jo sagt for næsten 2000 år siden. Eftersom det står i Bibelen, må det naturligvis være sandt, men det giver et lidt andet perspektiv. Hvis ordet "snart" skal forstås kronologisk, som vi typisk forstår tid, kunne det måske oversættes i retning af "helt klart før der gået en million år, men måske først om et par tusind år". Hvis vi forstår det kronologisk, så er ordet "snart", som det bruges i Bibelen, ikke mere præcist, end at der er plads til en margin på næsten 2000 år.

Det tager lidt af brodden af påstande om, at "Jesus kommer snart", og hvis folk, som siger sådan,

¹⁰ Nemlig Skriftens beskrivelse af endetidens begivenheder.

mener at der da godt kan gå tusind eller måske totusind år endnu, så har jeg ingen problemer med påstanden. Sagen er bare, at det typisk ikke er tilfældet.

Blandt de første pinsevenner var der mange, som forventede Jesu snarlige genkomst, som der i øvrigt har været i mange vækkelsesbevægelser op gennem tiden. Måske forestillede de sig, at der ville kunne gå 20-30 år, men selv dette var jo forkert, og hvis de, som forkyndte sådan, og de som lyttede, havde en sådan forventning, så må man jo konstatere, at de tog alvorligt fejl, uanset hvor meget godt, de i øvrigt gjorde.

Desuden gælder, at "snart" i industrisamfundet vel indebar, at der dog kunne gå en årrække, men i vort moderne informationssamfund er "snart" lig med "hellere i morgen end i overmorgen".¹¹ Det er ikke altid ligetil at oversætte Bibelens ord ind i en helt andet kultur, så de forstås klart og uden misforståelser, og dette er et typisk eksempel.

3.2.

Det er i øvrigt mere sandsynligt, at begrebet "snart" skal forstås helt anderledes. En kendt bibeloversætter har forklaret det sådan, at i f.eks. afrikansk kultur bruges ordet "snart" på en helt anden måde, end vi gør. Hvis to afrikanere begiver sig ud på en dagsvandring, kan den ene efter to timer finde på at sige til den anden, "vi er der snart", og dette kan han måske sige gentagne gange undervejs, indtil de 12 timer senere ankommer.

En vesteuropæer ville på det tidspunkt være fristet til at sige: "Din løgnhals! Du sagde for 10 timer siden, at vi var der snart. Og det var vi jo slet ikke. Vi var end ikke halvvejs". Men efter afrikansk målestok og sprogbrug var der ikke tale om en løgn, men om en opmuntring, som alene havde til hensigt at fastholde den andens fokus på vandringen og målet.

Det er nok rigtigt, at jødisk kultur på nogle områder har mere tilfælles med afrikansk kultur end med datidens græske og nutidens vestlige kultur. Desuden giver det mening til det faktum, at Jesus det ene øjeblik siger, at han ikke ved noget om tidspunktet for sit komme, og det andet øjeblik siger, at han kommer snart. Hvis det første har noget med tid og tidspunkter at gøre, og det andet skal forstås

opmuntrende, er der ingen indbyrdes modsætning mellem de to passager i Skriften.

3.3.

Endelig bør man bemærke den terminologi, som Bibelen anvender. Når apostlen Peter står frem på Pinsedagen, så citerer han profeten Joel, der havde profeteret om en Åndsudgydelse i "de sidste dage".¹² Peter påpeger derefter, at denne profeti gik i opfyldelse der og da. Bibelen bruger altså betegnelsen "de sidste dage" eller alternativt "de sidste tider" om hele tiden fra Jesu opstandelse og Helligåndens komme til borttrykkelsen og Jesu genkomst. Vi lever i de sidste tider, ja, for det har kirken gjort i hele sin levetid.

Af samme grund har nogle bibellærere i stedet anvendt betegnelsen "endetiden" om tiden forud for Jesu genkomst. Det er en langt bedre og mere præcis sprogbrug. Nu definerer Bibelen ikke omfanget af eller starten på endetiden, men det er næppe urimeligt at anvende betegnelsen i en tid, hvor centrale skriftsteder omkring jødernes tilbagevenden til Israel er begyndt at gå i opfyldelse, og hvor evangeliets forkyndelse for alle folkeslag nærmer sig sin opfyldelse. Det er blot vigtigt at huske på, at endetiden i givet fald er en tidsperiode, som strækker sig over mange årtier, og betegnelsen indebærer ikke, at Jesu komme nødvendigvis er nært forestående.

4. Kejserens nye klæder og de naive spørgsmål

Der findes to gensidigt udelukkende syn, hvad angår betydningen af profetier og tegn i forbindelse med Jesu genkomst. Det første, som vel i dag er sjældnere, er at Jesu komme altid har kunnet finde sted når som helst, og at det er helt uafhængigt af forudgående tegn. Tilhængerne af dette syn mener i stedet, at enhver profeti, som endnu ikke er opfyldt, i stedet vil blive opfyldt i trængelstiden, dvs. efter borttrykkelsen men før Jesu synlige genkomst, hvad enten profetien handler om Antikrists komme eller evangeliets forkyndelse for alle folkeslag. Det andet syn er, at de tegn og profetier, som angår tiden før Jesu komme,¹³ vil og må opfyldes først.

Her er det på sin plads at minde om, at hvis man tilslutter sig det første syn, giver det ingen mening

¹¹ For slet ikke at tale om, at ordene "snart" eller "nu" nok forstås forskelligt i hhv. Nordeuropa, Sydeuropa, Mellemøsten hhv. Afrika, hvilket enhver der f.eks. er blevet lovet en hurtig reparation eller hurtig sagsbehandling her, nok er klar over.

¹² Men her sker det, som er sagt ved profeten Joel: Det skal ske i

de sidste dage, siger Gud: Jeg vil udgyde af min ånd over alle mennesker... (Apg.2,16-17)

¹³ Og dermed naturligvis ikke profetier om tusindårsriget, løven der græsser med lammet osv.

at tænke over "tidens tegn" eller profetiernes opfyldelse. Jesu kan og kunne jo her komme når som helst og uden hensyn til dette. Her kan man kun søge altid at være beredt, på samme måde som man altid bør være beredt til at møde Gud, hvis man skulle dø i et trafikuheld eller af et pludseligt hjerteanfald.

Hvis man tilslutter sig det andet syn, så giver det derimod mening at studere tegn og profetier, men samtidig må man logisk set være forpligtet på det synspunkt, at Jesus ikke kan komme, før (alle) profetier er gået i opfyldelse. At gå op i tegn og profetier, samtidig med at man hævder, at Jesus kan komme når som helst, er teologisk at sætte sig mellem to stole.

4.2.

Hvis man derfor - som jeg selv - tilslutter sig det synspunkt, at forud for Jesu genkomst vil forskellige begivenheder finde sted og forskellige profetier gå i opfyldelse, så er det værd at erindre, at Bibelen både indeholder konkrete forudsigelser om endetiden, ligesom den skitserer visse tegn, som vil kendetegne tiden inden Jesu genkomst.

De konkrete forudsigelser er én ting, men "tidens tegn" er noget andet og mere omfattende. Heri ligger også generelle tendenser, f.eks. forekomsten af etniske konflikter, fremkomsten af forførende og falske messias'er, naturkatastrofer mv. Altså kort sagt de forudsigelser, som ikke udpeger en bestemt begivenhed eller bestemte personer.

Her er det vigtigt begrebsmæssigt at kende forskel på tegn og på beviser.

Hvis man skal illustrere det simpelt, så er feber et tegn på, at man har influenza, mens en test, som konstaterer influenza-virus i ens krop, er et bevis. Man kan godt have feber uden at have influenza, men man kan ikke have influenza uden at have feber; tegnet går kun den ene vej. Hvorimod en positiv influenza-test er direkte sammenfaldende med, at man har influenza.

Overført på tidens tegn, så vil der forud for Jesu genkomst være en række tegn på dette, men mange af disse begivenheder vil også kunne ske til enhver anden tid. Bibelen omtaler f.eks. jordskælv som et endetidstegn, men det kraftigste jordskælv, man ved om, fandt sted i 1500-tallet i Kina, og det vil derfor

være at overfortolke, hvis man ser ethvert kraftigt jordskælv som bevis på, at Jesus snart kommer. På samme måde forudsiges sygdomme, men også i større afstand fra Jesu komme har man jo oplevet epidemier; f.eks. slog pesten i middelalderen måske 20-30% af Europas befolkning ihjel, uden at de af den grund var tættere på Jesu genkomst, end vi er. Jordskælv og epidemier vil være at finde i de sidste tider, men ikke kun her. Hvis de ikke forefindes, kan man konkludere, at det ikke er de sidste tider. Men hvis de er der, kan man kun konkludere, at der *kan* være tale om de sidste tider, ikke at det er det.

Det korte af det lange er, at såvel tegn og forudsigelser bedst kan bruges til at konstatere, at tiden endnu ikke er inde. Nemlig fordi konkrete forudsigelser endnu ikke er gået i opfyldelse, eller fordi man lever i en tid, hvor endetidstegnene ikke er synlige.

Med andre ord kan man aldrig sige, hvornår Jesus kommer, men man kan med sikkerhed sige "han kommer ikke nu", hvis de profetiske ord ikke er opfyldt, og man kan oftest med stor sikkerhed sige "han kommer ikke de næste 3-4 år", fordi den profetiske udvikling ikke med rimelighed kan forventes at finde sted på så kort tid. Hvorimod man sjældnere vil kunne sige "han kommer ikke de næste 30-40 år", fordi væsentligt mere vil kunne nå at ske indenfor et sådant tidsrum.

4.3.

Hvad angår de profetiske ord, så falder de i forskellige kategorier. Der er nogle af dem, som er meget klare og detaljerede, og hvis opfyldelse, man med sikkerhed kan forvente. Her kan igen nævnes Jesu ord om, at evangeliet skal forkyndes for alle folkeslag, før enden kommer.^{14 15} Men selv her kan man dog diskutere, hvad der præcist ligger i ordet "forkyndt".

Andre profetiske ord er af mindre tydelig karakter. Principielt gælder naturligvis, at ethvert ord, som er i Skriften, vil gå i opfyldelse, men der kan her knytte sig en vis usikkerhed til, hvordan opfyldelsen præcist vil være. Reelt er det umuligt at opregne alle sådanne ord, som mere eller mindre tydeligt findes i Skriften, og det er derfor mere end svært at hævde, at "nu er der kun ét eller to profetiske ord, som

¹⁴ Mark.13,10

¹⁵ Det er sandsynligt, at Jesu ord skal forstås sådan, at først når evangeliet er forkyndt for alle folkeslag, vil endetidens sidste

begivenheder begynde at udfolde sig. Det er næppe rigtigt at forstå det sådan, at Jesus vil komme igen, straks evangeliet er forkyndt for alle folkeslag.

endnu ikke er opfyldt" - på trods af at netop dette ofte bliver gjort. Men man kan i det mindste forvente, at de ord, man kan få øje på, vil gå i opfyldelse, før Jesus kommer.

Man vil således som nævnt skulle forvente, at evangeliet vil være forkyndt for alle folkeslag.¹⁶ Eller at de mange symbolske henvisninger til Rom og Romerriget i Åbenbaringen, som må henvise til en form for et genrejst romerrige, vil gå i opfyldelse.¹⁷ Noget, som vi endnu ikke fuldt ud har set, selvom vi måske ser et forstadie i det nuværende EU. Eller at den profetiske forudsigtelse om en besøgstid i Europa, Lilleasien og i sidste ende Israel,¹⁸ som faktisk ligger gemt i Skriftens ord, også vil blive opfyldt.

Den, som primært går op i de forudsigelser, som angår Israel, må desuden huske på, at end ikke profetien om jødernes tilbagevenden fuldt ud er gået i opfyldelse endnu. Jer.16 anses normalt for at beskrive den nye exodus, hvor jøder i stort tal er rejst tilbage til Israel fra såvel de arabiske lande som de østeuropæiske lande og Rusland.¹⁹ Men profetien omtaler ikke kun en exodus fra "Nordens land" (sandsynligvis Rusland), men en exodus fra "alle lande". Endnu har vi ikke set nogen nævneværdig exodus fra f.eks. USA, hvor der bor millioner af jøder, ej heller har vi set de "fiskere", som Jeremias omtaler efterfølgende og som profetisk skal gå forud for "jægerne"; vel at mærke rettet mod USA eller vestlige lande, hvor jøder jo pt. lever forholdsvis bekvemt og trygt.

Det er let at pege på profetier, som enten er gået i opfyldelse, eller som dog delvist er opfyldt eller på vej til at gå i opfyldelse. Men det er også let at pege på profetier, som endnu ikke er opfyldt.

4.4.

Profetier i almindelighed er naturligvis ikke hævet over drøftelse og diskussion, hvad angår den

korrekte forståelse og indholdet af opfyldelsen. Men Skriften udpeger faktisk selv en forudsigtelse, som er hævet over diskussion, og som er mere grundlæggende og tydelig end de førnævnte.

Til enhver tid er der mennesker, som har argumenteret for Jesu snarlige komme. Ud fra Paulus' breve kan vi udlede, at det fandt sted i den første kirke, ligesom det efterfølgende fandt sted blandt f.eks. adventisterne, og ligesom det mere eller mindre hyppigt har fundet sted indenfor pinsebevægelsen og blandt andre karismatiske kirker. Argumentationen kan nogle gange virke overbevisende, men alligevel kan den typisk væltes omkuld af et enkelt spørgsmål, ikke ulig den lille dreng i H. C. Andersens eventyr, som med en enkelt sætning udstiller kejserens manglende påklædning.

Det afgørende spørgsmål er her: "Hvor er Antikrist?"

Paulus advarer i 2.Tess. mod at tro, at Jesu komme er nært forstående (og når Paulus advarer i Guds ord, er det naturligvis samtidig Gud selv, som advarer). Han påpeger, at først "må lovløshedens menneske åbenbares..."²⁰

Hvad angår omtalte passage, så bekræfter Paulus dels det helt principielle, at de profetiske ord må gå i opfyldelse, og at Jesu genkomst ikke kan ske, førend det er sket. Men Paulus trækker også ved Helligåndens hjælp et enkelt eksempel frem før alle andre, nemlig Antikrists komme.

Nu hersker der meget forvirring og uklarhed om dette emne, men Bibelen er faktisk meget klar. Antikrist er en gudløs verdenshersker, som vil træde frem i ende-tiden, og som ikke mindst Åbenbaringen taler om.

Nogle hævder, at Antikrist er et symbol på Romerkirken, altså den katolske kirke. Dette syn deltes af (mange af) reformatorerne, men har næppe støtte i Bibelen. Antikrist omtales som en person, ikke som et begreb eller en institution. I sidste ende vil

¹⁶ Formodentlig i tråd med den almindelige forståelse hos missionsorganisationer i forbindelse med kortlægning af unædede folkeslag.

¹⁷ F.eks. Åb.17,9+18, Rom er byen som er bygget på syv høje...

¹⁸ Jvnf. ordet i Es.55,1 om, at Guds ord ikke vender tomt tilbage, hvilket profetisk indikerer, at evangeliet vil spredes udover jorden og vende tilbage ad den vej, det gik ud, nemlig over Europa med Sydeuropa til sidst, og endelig ind over Lilleasien, og ned i området omkring Israel.

¹⁹ Men der skal komme dage, siger Herren, da man ikke mere siger: »Så sandt Herren lever, som førte israelitterne op fra Egypten,« men siger: »Så sandt Herren lever, som førte israelitterne op

fra Nordens land og fra alle de lande, han fordrev dem til.« Jeg vil føre dem tilbage til den jord, jeg gav deres fædre. (Jer.16,14-15)

²⁰ Vi beder jer, brødre, når det gælder vor Herre Jesu Kristi komme, og hvordan vi skal føres sammen med ham, så lad jer ikke straks bringe ud af fatning eller skræmme, hverken af en profeti eller af et ord eller af et brev, der skulle være fra os, om at Herrens dag er lige forestående. Lad ingen på nogen måde forlede jer. Først skal nemlig frafaldet komme og lovløshedens menneske åbenbares, fortabelsens søn, modstanderen, der ophøjer sig over alt, hvad der hedder Gud og helligdom, så at han sætter sig i Guds tempel og udgiver sig selv for at være Gud. (2.Tess.2,1-4)

Antikrist blive kastet i Ildsøen,²¹ hvilket også indikerer at han er en faktuel, fremtidig skikkelse, for man kan jo ikke kaste kirker eller institutioner i Helvede.²² Hvis man mener, at Antikrist refererer til f.eks. paven, så må det i det mindste gælde en bestemt, konkret pave.

Andre hævder, at Antikrist repræsenterer en åndsmagt, som allerede nu er til stede på jorden. Dette er selvfølgelig også uholdbart af de samme grunde som før nævnt. Antikrist beskrives konsekvent som et menneske, ikke som en åndsmagt.

Andre igen hævder, at Antikrist er en fortidig skikkelse. Måske kejser Nero, der iværksatte grusomme kristenforfølgelser, måske Hitler, eller måske en anden mellemliggende figur. Igen må man henvise til Skriften. Antikrist, lig dyret i Åbenbaringen, vil blive dræbt af Jesus i forbindelse med Jesu synlige komme.²³ Det må betyde, at Antikrist vil leve til den tid, og det udelukker alle fortidige skikkelser, uanset lighedspunkter i øvrigt. Det udelukker således også fortidige paver, såvel som herskere på den første kirkes tid. Endelig bekræfter dette det tidligere sagte, at Antikrist, den lovløse, er et menneske, for hverken institutioner eller åndsmagter kan blive dræbt.

Atter andre påstår, at Antikrist er en nuværende skikkelse, og at Jesu komme netop af den grund er nært forestående. Men her må man så sammenligne med Skriftens ord. Opfylder denne skikkelse profetierne om Antikrist? Kræver vedkommende tilbedelse? Lader han dem dræbe, som ikke vil tilbede ham?²⁴ Har han en verdensomspændende magt?²⁵ Eller er vedkommende i en position, hvor dette med nogen sandsynlighed ligger lige for i den nærmeste fremtid?

Da Åbenbaringen i stor udstrækning bruger billeder eller lidt upræcise formuleringer, så kan den eksakte tolkning være usikker. Men når Antikrist forlanger tilbedelse, så må dette naturligvis være langt udover den bibelske underordnelse overfor myndigheder, som Paulus foreskriver,²⁶ ligesom det må handle om andet og mere end blot det at have

magt og regere over et stort område. Da tilbedelsen desuden er noget, der kræves fra Antikrists side, må det også være andet og mere end almindelig og tilfældig idoldyrkelse fra (nogle) tilhængeres side.

Når han tilsvarende vil dræbe dem, som ikke tilbeder hans billede, så kan dette vel kun forstås konkret og fysisk, enten det retter sig individuelt mod den enkelte eller kollektivt mod de folkeslag, som ikke vil tilbede ham.

Når man heller ikke kan handle uden at have taget dyrets mærke på sig, udelukker det måske ikke et vist niveau af nødtørftig tusk- og byttehandel, men det må dog være (langt) mere vidtgående end f.eks. brug af Dankort, og tilmed mere vidtgående end f.eks. indopererede chips og andet teknologisk plausibelt, så længe det kun bruges af et mindretal, og man faktisk kan drive forretning uden sådant.

Og når Antikrists magt udstrækker sig over hele verden, så behøver den måske ikke nødvendigvis være global i vor moderne betydning af ordet, men den må i det mindste dække den datidige kendte verden, dvs. Romerriget, Europa, Lilleasien mv.

Despoter har til enhver tid haft visse lighedspunkter med beskrivelsen af Antikrist. Således ville det til en vis grad kunne passe på f.eks. Lenin, Stalin, Hitler eller Saddam Hussein. Store billeder blev sat op overalt, og der var hårde repressalier overfor enhver, som ikke i en vis betydning tilbad disse. Det samme gælder pt. med hensyn til Nordkoreas Kim Jong-Il, og det samme gjaldt i tidligere tider de persiske konger og faraonerne i det gamle Ægypten. Ligesom visse træk indrømmet kan være fælles med middelalderens katolske kirke.

Men i ingen af tilfældene stemmer alle forudsigelserne. Få har haft en så omfattende magt, som Antikrist vil have, eller har haft den base omkring Europa og Israel, som må til for at opfylde forudsigelserne. Eller også er der tale om fortidige skikkelser og afdøde tyranner, som af den grund diskvalificerer sig, eller også er andre forudsigelser, f.eks. omkring dyrets mærke eller Antikrists opførsel og fremfærd, uopfyldte eller vanskelige at få øje på.

²¹ Åb.19,20

²² Nogle vil her bemærke, at også døden og dødsriget kastes i Ildsøen, hertil må man svare, at enten er selv døden en åndsmagt, eller også viser det faktum, at såvel Djævelens som Antikrists lidelse specifikt omtales, at disse er reelle eksistenser, hvorimod døden og dødsrigets undergang i Ildsøen derimod var af mere symbolsk natur.

²³ Da skal den lovløse åbenbares; ham skal Herren Jesus dræbe med sin munds ånde og tilintetgøre, når han kommer synligt.

(2.Tess.2,8)

²⁴ Jvnf. Åb.13,15

²⁵ "Det fik givet magt til at føre krig mod de hellige og besejre dem, og det fik givet magt over hver stamme og folk, tungemål og folkeslag. Og alle, der bor på jorden, vil tilbede det, enhver, hvis navn ikke, fra verden blev grundlagt, står skrevet i livets bog, det slagtede lams bog." Åb.13,7-8

²⁶ Jvnf. Tit.3,1

I sammenligning med de førnævnte skikkelser er det vanskeligt at tage alvorligt, når f.eks. USA's præsident Obama udpeges som en potentiel Antikrist. Og det er vanskeligt at forestille sig, at USA's væbnede styrker vil stille sig bag ham i en sådan rolle. Noget tilsvarende ville kunne siges om FN's generalsekretær, rigmænd som Bill Gates eller den nuværende pave.²⁷

Der er enkelte, som vil hævde, at Paulus i den førnævnte passage ikke henviser til Jesu genkomst, men til "Herrens dag",²⁸ hvilket i givet fald skulle indikere noget andet. Men det er vanskeligt at finde støtte for sådant. Sammenhængen til de foregående vers kobler klart betydningen til Jesu komme.

Det bør nævnes, at der også er nogle, som mener, at Antikrist først vil vise sig i trængselstiden, dvs. efter at kirken er bortrykket og hentet bort fra jorden. Herved slipper man udenom at skulle redegøre for Antikrists manglende tilsynkomst og behøver kun fortolke tidens tegn og andre profetier. Men et sådant synspunkt må afvises. Dels virker det intuitivt urimeligt, at Gud i et sådant omfang advarer os som kirke mod Antikrist og mod dyrets mærke, hvis det var noget, vi med sikkerhed ikke ville komme til at opleve. Men også Paulus' ord fra før udelukker et sådant synspunkt. Hvis Jesu genkomst falder før Antikrists komme, bliver Paulus' vejledning meningsløs.

Det er muligt at stirre sig blind på f.eks. Israels situation og omstændigheder i relation hertil eller på anden måde lade sig rive med af enkelte aspekter af endetidens begivenheder. Men Skriften slår med endog meget klare ord fast, at Antikrist vil fremstå, og at det er for hastet og for tidligt at forkynde Jesu snarlige komme, førend Antikrist træder ind på scenen, og de allersidste begivenheder begynder at udfolde sig.

5. Et minefelt af bedrag

I passagen fra 2.Tess. understreger Paulus, at til og med, hvis der kom en profeti om Jesu snarlige genkomst, skulle den afvises.²⁹ Det har en vis lighed med Paulus' tilsvarende stærke formaninger til

Galaterne, om at selv hvis en engel kom med et falskt evangelium, var den under forbandelse og dom.³⁰

Det nøgterne faktum er nemlig, at selv når man tror, at Helligånden taler, kan man tage fejl. Dette gælder både personlig ledelse og profetier, og derfor skal enhver profeti holdes op mod Bibelens ord.

Oftest er der tale om menneskelige fejl. I Ez.13,2-3 taler Gud om profeter, der profeterer ud fra deres egen ånd, deres eget hjerte og ud fra deres egne indskydelser.

Hvis et sådant menneske er fyldt af godhed og medmenneskelighed, så får man profetier om kærlighed og nåde, der ikke rusker op i synderen. Hvis et sådant menneske er fyldt af dømmesygdom eller overdreven radikalitet, så får man profetier om synd og dom, som ikke afspejler Guds hjerte. Og hvis et sådant menneske er optaget af spekulationer om Jesu genkomst og de sidste tider, får man overilede ord omkring dette.

Hvis man betragter det nøgternt, så åbner Helligånden vel ikke pludselig en dør, som Jesus har lukket, og begynder at tale om tiden for Jesu genkomst. Det er lige så klart, at når Helligånden gennem Paulus understreger, at Antikrist først må komme, så kan han ikke pludselig sige det stik modsatte. Helligånden kan ikke det ene øjeblik forventes at sige ét, for så i det næste at sige noget andet. Og de beskrivelser af Antikrist, som findes i Åbenbaringen, og som blev udvalgt af Helligånden, kan heller ikke pludselig vise sig at være forkerte.

Går man udenfor Guds ords rammer, går man ind i et åndeligt minefelt, hvor både personlig ledelse, profetisk salvelse og almindelig bedømmelse kan blive ramt.

Derfor er det vigtigt at huske, at profetiske ord og profetisk ledelse skal være i trit med Skriften og skal holde sig indenfor de én gang for alle udstukne rammer. I modsat fald skal Skriften tillægges den større vægt og profetierne afvises, som det i øvrigt gælder enhver åndelig erfaring, og som det også gælder i kirkelivet i al almindelighed.

²⁷ Selv hvis en helt uventet og ret hypotetisk kæde af begivenheder måtte finde sted, så tager en sådan tid; det tog Hitler mange år at blive den enevældige og feterede *führer*, som både nød blind tillid og rådede over et omfattende magtapparat - og det på trods af, at omstændighederne og den folkelige bitterhed ovenpå 1. verdenskrig var på hans side. Ethvert forsøg på at udpege (en potentiel) Antikrist, før han træder ind på scenen med magt og

undertrykkelse, er tilsvarende næppe andet end gætværk.

²⁸ Jvnf. 2.Tess.2,2

²⁹ ...lad jer ikke straks bringe ud af fatning eller skræmme, hverken af en *profeti* eller af et ord eller af et brev, der skulle være fra os, om at Herrens dag er lige forestående... (2.Tess.2,1-4)

³⁰ Se Gal.1,8

6. Dårliche undskyldninger og kødelig motivation

Til tider får man som nævnt det indtryk, at mange kristne er mere end villige til at tilgive den, som fejlagtigt forventer Jesu snarlige genkomst, og som i sin iver har taget fejl på det område. Mens man omvendt (og berettiget) slår hårdt nok ned på den, som på anden måde fejler, og som f.eks. tager af kirkekassen eller forlader konen til fordel for en anden.

Det er næsten, som om man om førstnævnte tænker, at "han er jo en brændende kristen, og det er det, som tæller".

Det er desværre lidt det samme, som man kan opleve, når decideret dårlige evangelisationsmetoder undskyldes med, at "han har sådan en nød for sjæles frelse". Eller hvor et tvivlsomt åndeligt fællesskab undskyldes med, at nogle jo trods alt får hjælp.

Sagen er imidlertid den, at tilsyneladende små og enkeltstående fejl godt kan ødelægge det hele. Jesus kritiserer farisæerne for at føre bud, som kun er menneskebud, og siger, at dette gør deres gudsyndelse værdiløs.³¹ Paulus taler om, at farisæerne er nidkære, men uden forstand,³² underforstået at deres iver for at tjene Gud næppe i sidste ende gavner dem, når deres mangel på forståelse er så udtalt, som tilfældet er.

I passagen fra 2.Tess.2,2 beder Paulus indtrængende de troende om ikke at lade sig "bringe ud af fatning eller skræmme" på grund af forkerte påstande om Jesu snarlige komme. Det er altså ikke blot muligt, men forventeligt, at den slags ikke fremmer evangeliet og ikke opbygger de troende, men tværtimod bringer forvirring og uro og stjæler opmærksomheden fra andre ting.

6.2.

Enkelte synes at mene, at selvom man tog fejl mht. tidspunktet for Jesu komme, så vil der være positive bivirkninger ved at det alligevel blev forkyndt, f.eks. at kristne gør op med synd og drives til at evangelisere.

Nu modsiger Paulus jo som nævnt en sådan tanke. Desuden er det et generelt princip, at sandheden sætter fri, ikke løgner,³³ og det er både ubibelsk og illusorisk, at noget usandt og fejlagtigt skulle kunne bringe varig frugt med sig.

I det hele taget er det en falliterklæring, hvis den slags er nødvendigt for at motivere kirken. Vi har fået evigt liv og vore synder er tilgivet. Vi er retfærdiggjorte ind for Gud, og Helligånden er kommet med kraft og udrustning. Vi er født på ny og er blevet lovet Guds fred under alle forhold. Vi er frelst, og Jesus er med os lige til det sidste. Hvis det ikke er nok til at få kirken i bevægelse, så tvivler jeg på, at et budskab om Jesu genkomst, hvor man lige strammer skruen en tand for pointens skyld, vil hjælpe det mindste.

Det er næsten som i Jesu lignelse, hvor den afdøde beder om at komme tilbage for at advare sin familie mod fortabelsen. Men hvor svaret er, at de har Skriften, og hvis den ikke hjælper, så hjælper det end ikke, at nogen opstår fra de døde.³⁴ Hvis Jesu død og opstandelse samt Åndens komme ikke er nok, så hjælper et budskab om Jesu snarlige komme næppe heller.

Det er slet og ret en kødelig motivation, ikke ulig den kødelige motivation, der nogle gange kan gemme sig bag andre gode ting i kristenlivet. Som med alt andet menneskeværk, så kan det se ud til at virke et stykke af vejen. Men det holder ikke i mål.

6.3.

Her er lignelsen om brudepigerne meget apropos.³⁵

Overfladisk læst kan den forstås som netop en påmindelse om at holde sig vågen og hele tiden spejde efter Herrens komme. Som om netop denne agtpågivenhed er kernen i kristendommen. Men læser man lidt grundigere, så er pointen næsten det modsatte. Nemlig: "har du olie nok, hvis der går lang tid?"

Kernen var ikke, at de faldt i søvn, som om dette var odøst.³⁶ Nej, det var acceptabelt og forventeligt, for der kunne gå lang tid. Kernen var, at nogle ikke havde olie nok.

Det er velsagtens lettere at bevare entusiasmen, hvis ens tidshorisont er kort, og man forestiller sig, at man kan og skal holde et heftigt tempo indenfor evangelisation og kirkeligt engagement, indtil Jesus om få år kommer tilbage.

Men hvis der går 15-20 år, er man så lige så brændende som nu, bedende for sine venner,

³¹ Matt.15,1-9

³² Rom.10,2

³³ Jvnf. Johs.8,32

³⁴ Luk.16,31

³⁵ Matt.25,1-13

³⁶ ...og som om de derved var lige ved at gå glip af Herrens komme.

stiftende familie, tagende ansvar for familie og børn osv.? Og hvis der går rigtigt længe, og man dør, måske i høj alder, om 50 år, går man så bort som en Åndsfyldt ældre kristen, der beder for dem, som har taget over i kirken, og for sine børnebørn og oldebørn?

Eller mangler man kræfterne til den lange distance, til troens maraton? Så er det her, der er brug for olie på lampen, og ikke fordi man mangler den kortsigtede, men overfladiske entusiasme, som kun holdes i live af budskaber om Jesu snarlige komme, eller for den sags skyld budskaber om en snarlig vækkelse, eller om noget snarligt alt-muligt-andet.

6.4.

Det er i øvrigt værd at bemærke, at den motivation og den aktivitet, som forkyndelsen af Jesu genkomst skulle forårsage, fuldt ud kan opnås ved i stedet at fokusere på muligheden af den enkeltes snarlige død.

Faktum er jo, at vi ikke med sikkerhed kan vide, om vi skal herfra i dag. Om man bliver dræbt i et trafikuheld, dør af en blodprop, eller om Jesus kommer igen og henter en, kommer her ud på ét. Har jeg uopgjort synd i mit liv, så har jeg det, uanset på hvilken måde, jeg skal herfra. Har jeg ikke nået at vidne for min nabo, er muligheden forpasset, uanset om jeg dør, eller om Herren kommer.

Jeg har aldrig fattet, hvorfor nogle tilsyneladende bliver meget motiveret til tjeneste ved tanken om Jesu genkomst, men er aldeles upåvirkede af det faktum, at de er dødelige mennesker, som måske om en time skal herfra og stå foran deres skaber. Det ene er lige så reelt som det andet.

Om man vil, så repræsenterer den overdrevne fokus på Jesu genkomst hype eller sværmeri, mens den nøgterne fokus på eget liv og død repræsenterer klassisk kristendom, til og med vækkelseskristendom.

7. Fremtidig virkelighed, men nutidige typer og modeller

Et vigtigt og fundamentalt aspekt ved endetidens begivenheder er, at de samtidig kan bruges som modeller til efterlevelse. Mennesker er dybest set ens og har de samme træk og svagheder. Djævelen er den samme og har ikke forandret sig. Gud er den samme.

Synden virker på samme måde. Det er derfor ikke underligt, at enhver tyrann har visse ligheder med Antikrist, at enhver frafalden kirke har ligheder med endetidens skøgekirke, ligesom andre kirker op gennem tiden kan minde om en af de syv kirker fra indledning af Åbenbaringen.

Det giver også et andet perspektiv på Åbenbaringen. Det er rigtigt, at den beskriver endetidens begivenheder, men det vil være forkert at behandle den som en bog, vi blot skal bevare, men dybest set være ligeglade med - medmindre vi mener selv at leve i endetiden umiddelbart før Jesu genkomst. Kristne har til alle tider hentet trøst i den, når de stod overfor lignende situationer.

Den, som således levede i Hitlertyskland op til og under 2. Verdenskrig, mistænkte måske Hitler for at være Antikrist.³⁷ Historien har vist, at han tog fejl, men den, som troede, at Hitler var Antikrist, ville ved at følge vejledningen i Åbenbaringen have handlet rigtigt, f.eks. gennem udholdenhed under forfølgelser eller gennem afvisning af kompromis, herunder tilslutning til den Hitlervenlige tyske enhedskirke.

Den tidlige kristne, som måske mistænkte, at profetierne om Antikrist gjaldt den blodtørstige kejser Nero, viste sig naturligvis også at tage fejl, men igen: Ved at se hen til ordene i Åbenbaringen ville man kunne finde kræfter til at holde ud, ikke gå på kompromis og om nødvendigt lide døden for troen på Kristus. Og man ville have fundet trøst i, at situationen med forfølgelser og myrderier ikke ville vare ved, men at Jesus på et tidspunkt ville komme tilbage, genoprette alting, og at Nero ville blive ramt af sin retfærdige straf.

Johannes antyder det samme, når han skriver, at der er mange antikrister (med lille "a"), som på sæt og vis er forløbere for eller afspejlinger af den kommende Antikrist (med stort "A").³⁸ Der er derfor bibelsk belæg for at se konkrete personer som typer eller refleksioner af endetidens centrale aktører.

Det er naturligvis en afsporing, hvis man sætter etiketter på mennesker, som kun i meget begrænset omfang ligner de skikkelser, der er beskrevet i Bibelen. Det virker både ubibelsk og uovervejet at kalde nogen for (en mulig) Antikrist, medmindre de vitterligt opretholder deres magt gennem vold og blodudgydelse og aktivt forfølger de troende. Ligesom

³⁷ Den norske pinseleder Barratt hævdede det samme, og ret beset er det et rimeligt tilgiveligt fejlskøn, og som allerede nævnt er det

lettere at følge end at udpege f.eks. Barack Obama som Antikrist.
³⁸ 1.Johs.2,18

det kan virke en smule overdrevent at bruge betegnelsen skøgekirken om enhver mindre radikal kirke, statskirker i almindelighed og videre i samme dur, selvom disse måske har en snert af det, som til sin tid vil kendetegne den frafaldne kirke.

Men bortset fra dette gælder kort sagt, at man altid kan læse f.eks. Åbenbaringen med udbytte, uden at man behøver spekulere i, hvem der er hvem, for Nero og Hitler var ikke Antikrist, men dog antikrister. Det er dybest set på samme måde, som man kan læse Apostlenes Gerninger med udbytte og lære heraf, selvom kirkens vækst og evangeliets udbredelse her fandt sted under helt andre rammer.

8. Plant et træ, også hvis Jesus kommer

Det fortælles, at den kendte reformator Martin Luther blev spurgt, hvad han ville gøre, hvis han vidste, at Jesus kom i morgen. Og hans svar var, at han ville plante et træ.

En kendt dansk bibellærer bemærkede til det, at det nok kun var Luther, som ville gøre sådan. Og mange vil utvivlsomt tænke på samme måde. Selvom de ikke tror, vi kan vide, hvornår Jesus kommer igen, så tænker de alligevel, at hvis nu man hypotetisk kunne vide det, så ville man naturligvis ikke plante et træ eller gøre noget andet langsigtet.

Jeg er derimod tilbøjelig til at give Luther ret. Og der er faktisk to pointer, han kan have haft med at formulere sig, som han gjorde.

Den første pointe kunne være, at han ved at plante et træ ville demonstrere, at han ignorerede påstanden om, at Jesus kom i morgen, og dermed afviste muligheden af at vide det. Her går han altså end ikke ind på præmissen, at hvis man hypotetisk kunne vide det, hvad så? Han afviser tværtimod enhver spekulation i den retning som ufrugtbar.

Den anden pointe kunne være at sige, at man burde fortsætte, som om intet var hændt, og som om Jesus ikke kom, selv hvis man hypotetisk kunne vide dette med sikkerhed. Heri er der en anden og måske endnu vigtigere pointe.

Lad os med Paulus' ord "tale i vanvid"³⁹ og antage, at vi vidste, Jesus kom tilbage førstkommande nytårsaften. Hvad ville konsekvenserne være?

Det er da rigtigt, at nogle måske ville få gjort op med ting, de burde gøre op med, men der ville også være helt andre og forudsigelige konsekvenser.

Ville man planlægge en evangelisk møderække for det kommende år? Naturligvis ikke, for Jesus ville jo komme inden. Ville missionærer sætte sig for at bruge en årrække på at sætte sig ind i en fremmed kultur og lære et fremmed sprog for at kunne nå en given folkegruppe med evangeliet? Nej da, for Jesus ville jo komme, inden de overhovedet var kommet i gang med opgaven. Ville man påbegynde bibeloversættelser til nye sprog? Nej da, for det er en for tidskrævende opgave til at kunne nås. Ville folk søge ind på universitetet for at tage en teologisk uddannelse, eller gå på bibelskole for på tilsvarende måde at få en ballast af Guds ord? Nej, selvfølgelig ikke, og af samme grunde. Ville folk i det hele taget starte på en uddannelse? Nej, heller ikke.

På et personligt plan, ville det enkelte ægtepar forsøge at stifte familie og få børn? Næh, for det vil jo heller ikke blive virkelighed, før Jesus kom igen. Ville man i det hele taget gifte sig? Tjah, enten ville man ikke gifte sig, eller også ville man gifte sig i panik med den første og den bedste for at nå at opleve dette, inden Jesus kom igen. Ville man betale af på sin gæld og optræde forsvarligt mht. sin økonomi? Næppe, for hvorfor betale af på sin gæld, når man i stedet kunne bruge pengene på mission og evangelisation?

Enkelte vil måske sige, at hvis man kunne vide det, så ville det jo netop heller ikke være fornuftigt at handle langsigtet.

Hertil er der to ting at sige: For det første, hvis man lever i en sådan forventning, og man løbende drager konsekvensen af den, så vil man - hvis man trods alt tager fejl - efter 10 år ende med en kirke, som er ribbet for indhold; for alt det, som kræver langsigtet planlægning, vil være prioriteret væk til fordel for (måske) kortsigtet evangelisation, og med medlemmer, der hverken har børn, uddannelse eller andet, som de nu (og for sent) måtte ønske sig eller have brug for.

For det andet, og væsentligere, vil en sådan kirke ikke gøre Guds vilje. Jesus fortæller en meget ram-mende lignelse om den betroede tjener, der blev sat til at tage vare på husholdningen i sin herres fravær.⁴⁰ I lignelsen lader tjeneren hånt om sine opgaver, fordi han ikke regner med, at hans herre kommer tilbage og holder ham ansvarlig. Men det interessante er, at man også kan lade hånt om sine opgaver af de modsatte grunde, nemlig hvis man tror, de

³⁹ Se 2.Kor.11

⁴⁰ Se Luk.12,43 og de omkringliggende vers.

er unødvendige, fordi Jesus snart kommer igen. Den, som Gud kalder til at stifte familie, kommer jo ud af Guds vilje, hvis han eller hun ikke gør det, uanset om dette skyldes, at Jesus snart kommer igen. Den evangelist eller missionær, som undlader at planlægge og forberede sig, er på dette område ude af Guds vilje. Den kirke, som nedprioriterer alt langsigtet arbejde med discipulgørelse til fordel for kortsigtet evangelisation, er ude af trit med missionsbefalingens ord om at "gøre disciple".⁴¹ Kort og godt, en viden om, hvornår Jesus kom, ville med stor sandsynlighed få de fleste til at grave deres talenter ned eller ignorere klare befalingen i Skriften. Og formodentlig ville fænomenet tage til, i takt med at man kom tættere på den givne dato. Der er historiske eksempler i kirkens periferi på landmænd, som ikke tilsæede markerne med såsæd til næste år, for dette var jo netop unødvendigt.

Det samme fænomen ses indimellem, når en mindre sekt eller en kult trækker sig tilbage fra samfundet for at afvente Jesu genkomst, ufonauters ankomst eller hvad nu den konkrete kult ser frem til. En sådan forventning er sjældent forenelig med et normalt liv, og man må da også konstatere, at de kristne kirker, som historisk har givet sig af med forudsigelser omkring Jesu genkomst, f.eks. adventisterne, først har etableret et nogenlunde normalt kristenliv, efter at man omfortolkede og åndeliggjorde forudsigelserne.

Som kristne bør vi handle modsat af alt dette. Når Jesus kommer igen, vil jeg gerne have, han finder mig i færd med at skrive en ny bog, selvom hans komme afbryder skriveriet og gør mit arbejde overflødigt. Når Jesus kommer igen, bør vi ønske, han finder os i gang med at planlægge næste års møder i kirken, eller i færd med at søge ind på universitetet, eller i færd med at stifte familie og måske bygge hus for at få plads til familieudvidelsen. Vi bør derimod ikke ønske, at han finder os passivt ventende, for det vil ikke være godt for os, men berøve os vores løn i opstandelsen.

Konklusionen må derfor blive, at selv hvis jeg vidste, hvornår Jesus kom, burde jeg gøre mit bedste for at glemme det for at kunne opføre mig mest muligt, som hvis jeg ikke vidste det. Alene det siger en del om, at det ikke er meningen, at vi skal kende tidspunktet.

9. Genkomsten og det kristne håb - rensat for hype

Essensen af det, som her er sagt, er at der er en forventningens glæde, som er ok, og en spekulativ forventning, som er forkert.

Man kan godt ligne forventningens glæde med den barnlige og uspolerede forventning til juleaften. Barnet kan næsten ikke vente. Tankerne kredser om juleaften. Og hvor ville det være dejligt, hvis juleaften var i morgen og ikke først om flere uger.

Hvis barnet derimod ikke kan koncentrere sig om sine lektier af bare forventning til juleaften, så ville der være et problem. Og hvis barnet stædigt begynder at bilde sine mindre søskende ind, at juleaften er i overmorgen, selvom det kun er d. 11. december, så ville der for alvor være problemer.

Billedet er meget ligt. I det andet tilfælde har et eller andet kommet ind og har spoleret den uskyldige forventning. Det samme kan ske på et åndeligt plan.

Måske kan man også fokusere så meget på tidspunktet, at man glemmer indholdet. Ligesom når forventningen til den kommende ferie forsvinder som dug for solen, når man koncentrerer sig om at nå frem i tide til flyets eller færgens afgangstider og få hele familien med.

Kernen i den kristne forståelse af - eller om du vil: lære om - Jesu genkomst er ikke tidspunktet. Pointen er ikke timingen, som om genkomsten blot er prikken over i'et, kulminationen af en række endetidsbegivenheder. Pointen er altings genoprettelse.

Genkomsten handler om Guds indgreb i den her verden, hvor alting bliver godt, og alting bliver nyt. Det er det, teologer har benævnt "det kristne håb".

Derfor har kristne til alle tider kunnet glæde sig til Jesu genkomst. Ikke kun dem, som har ment, at de selv har levet i de allersidste tider.

De har kunnet glæde sig, selv når de har oplevet forfølgelser og er blevet latterliggjort eller udstødt på grund af deres tro. Og de har kunnet glæde sig, selv når mere generelle ulykker har ramt dem; når der har været hungersnød, krig, epidemier eller tilmed, når deres kære er gået bort i en for tidlig alder.

De har kunnet glæde sig over, at der vil komme en tid, hvor alt dette ikke længere sker. Smerte, lidelser, forfølgelser, sygdomme, naturkatastrofer, skuffelser, sorg, synd og død. Om kort tid er I aldrig mere!

⁴¹ Matt.28,19

Jesu komme er her identisk med skabningens befrielse og en ny verden. Og selvom man ikke oplever det i sin egen levetid, vil man stadig erfare det. For med apostlens ord skal de levende ikke gå forud for de hensovede.⁴² Det er dette håb, rensset for hype og spekulationer, som vi skal forkynde. Og det er et sådant håb, som vil gøre, at kirken kan vokse og bære frugt uden at afspores og distraheres.

Tidspunktet er ikke så vigtigt, men at han kommer er.

⁴² 1.Tess.4,15